

NOVUS

Folkhälsomyndigheten
Attityder till och kunskap om hiv
Nollmätning Hösten 2015

Kontakt: Monica Idestrom, Hälsa och sexualitet

Folkhälsomyndigheten

NOVUS

Bakgrund & Genomförande

BAKGRUND

Novus har på uppdrag av Folkhälsomyndigheten genomfört en nollmätning kring attityder till och kunskaper om hiv. Undersökningen kartlägger nuvarande läge bland allmänheten när det gäller kunskap om hiv, attityder till hivinfektion och personer som lever med hiv samt upplevelse av förekomst av information om hiv i samhället.

MÅLGRUPP/GENOMFÖRANDE

Målgruppen för undersökningen är den svenska allmänheten i åldersgruppen 18-79 år.

Undersökningen är genomförd i Novus riksrepresentativa Sverigepanel som är slumpmässigt rekryterad.

Undersökningen har genomförts som en webbenkät under vecka 35-38 2015.

Totalt omfattar undersökningen 2500 intervjuer med en deltagarfrekvens på 50 procent.

Sammanfattning

Nästan sex av tio känner inte till att behandlingen av hiv idag är så effektiv att smittsamheten blir mycket låg.

Endast sju av tio vet att man kan få lämna ett hivtest inom primärvården, det vill säga på en vårdcentral.

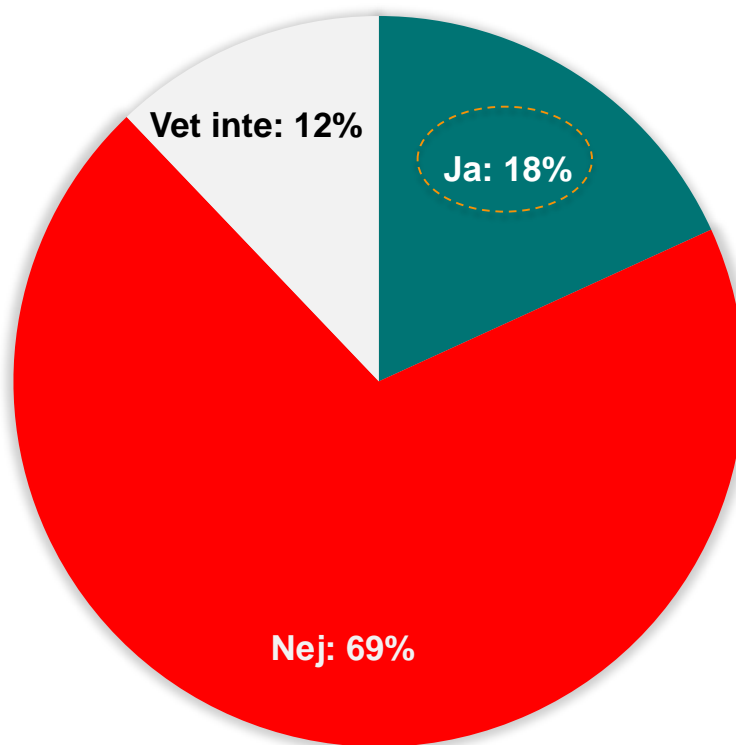
Knappt hälften vet att bara den som har testat sig för hiv kan säkert veta om hen bär på hiv.

En majoritet är öppna för att lära sig mer om hiv om de fick veta att en närstående eller vän hade hiv.

En av fem skulle säkert eller troligen undvika nära kontakt med en person som de visste hade hiv.

Två av tio har hört något om hiv i media de senaste månaderna

FRÅGA: Har du sett eller hört något i media om hiv de senaste månaderna?

Signifikanser:

Ja

18-34 år (23%)

Universitet/Högskola över 3 år (23%)

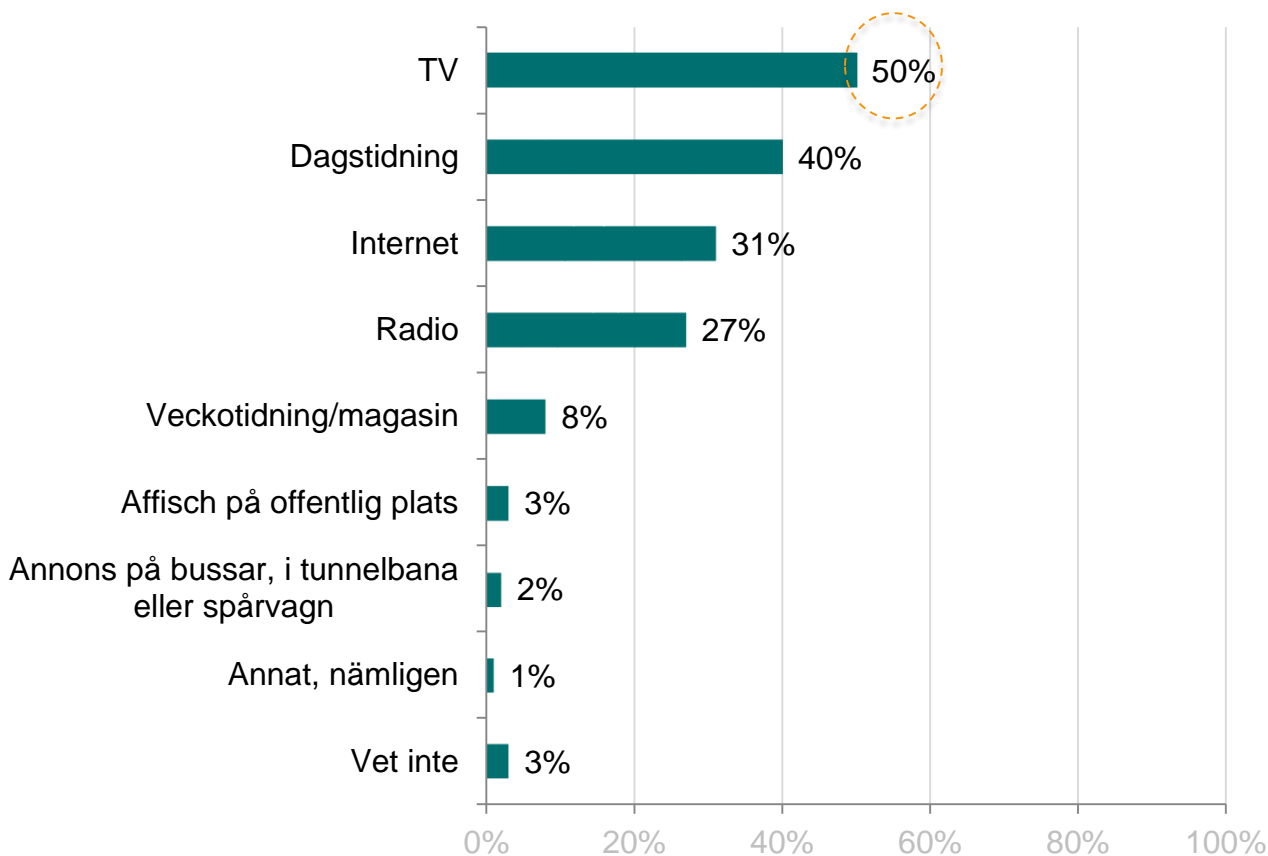
Nej

55 år och äldre (74%)

Västssverige (74%)

De flesta uppger att det är på TV som de sett eller hört något om hiv

FRÅGA: I vilken typ av media har du sett eller hört något om hiv?

Signifikanser:

Dagstidning

Man (45%)

55 år eller äldre (50%)

Universitet/Högskola över 3 år (45%)

Stockholm (54%)

Internet

Man (35%)

18-34 år (44%)

3-4årigt gymnasium (40%)

Radio

Man (31%)

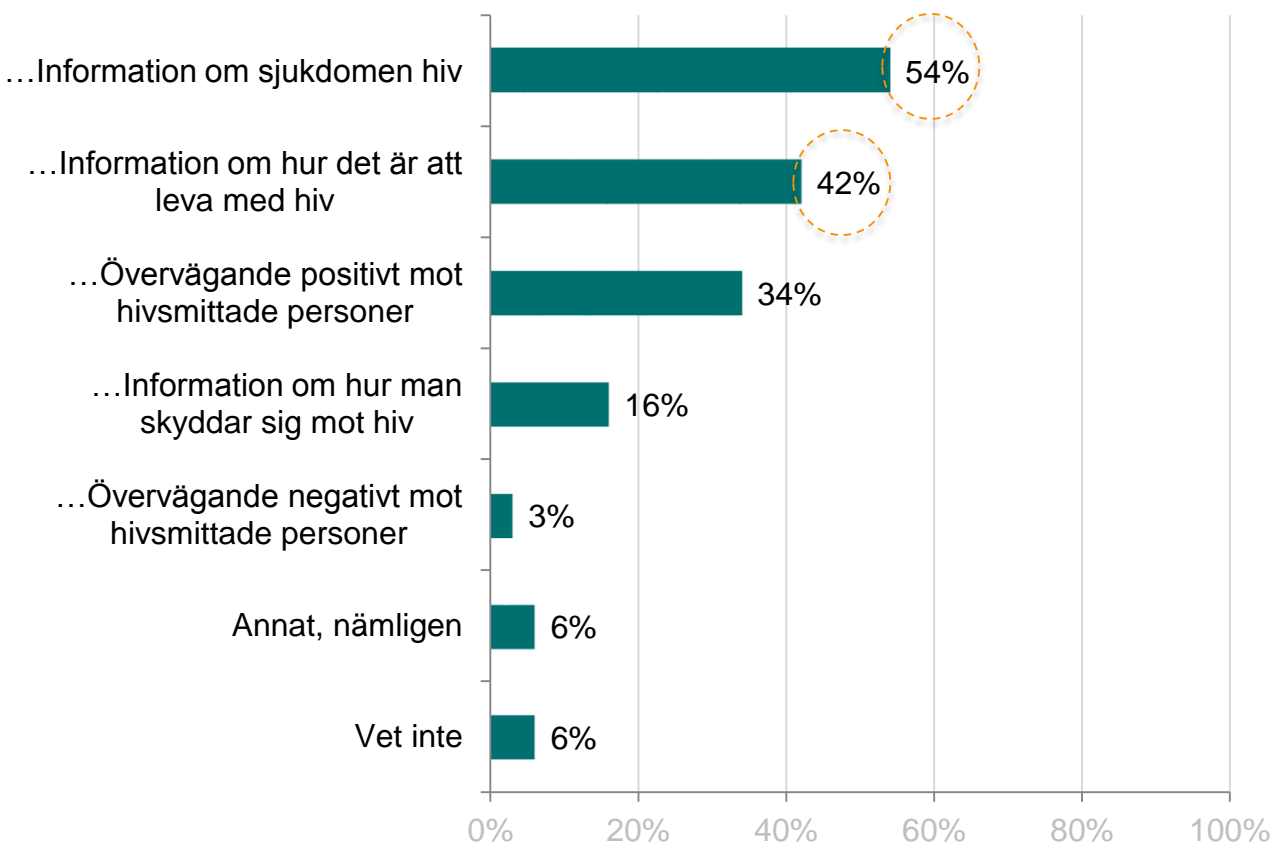
Veckotidning/magasin

Kvinna (13%)

BAS: Har hört/sett något i media senaste månaderna (n=462)

Det man sett/hört i media är främst information om hiv

FRÅGA: Om du tänker på det du sett/hört i media om hiv de senaste månaderna, skulle du säga att innehållet var...

Signifikanser:

Info om sjukdomen hiv

Universitet/Högskola över 3 år (61%)

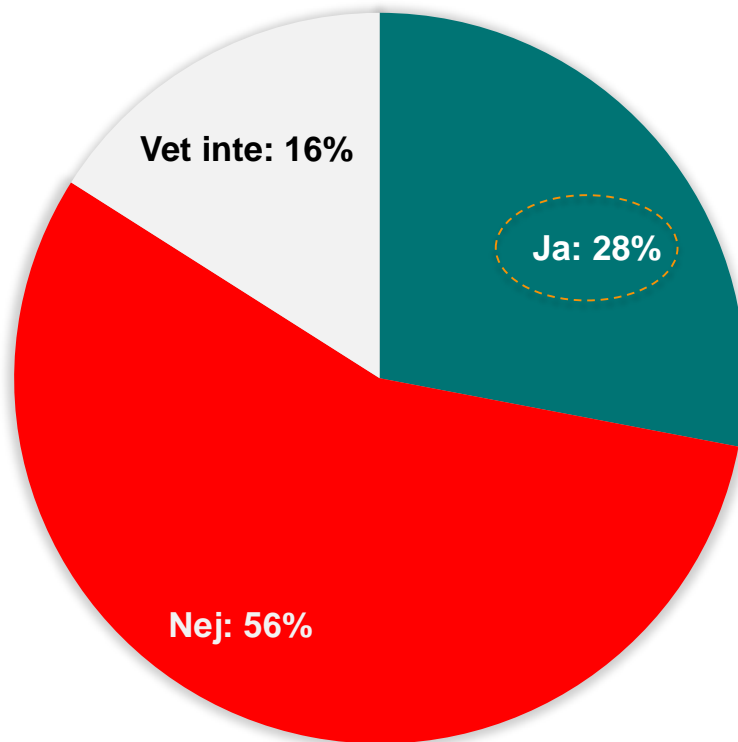
Info om hur det är att leva med hiv

Kvinna (51%)

BAS: Har hört/sett något i media senaste månaderna (n=462)

Tre av tio tycker att de lärde sig något nytt utifrån det som de sett eller hört i media

FRÅGA: Lärde du dig något nytt om hiv, utifrån det du sett/hört i media om hiv de senaste månaderna?

Signifikanser:

Ja

18-34 år (34%)

Nej

Man (60%)

35-54 år (63%)

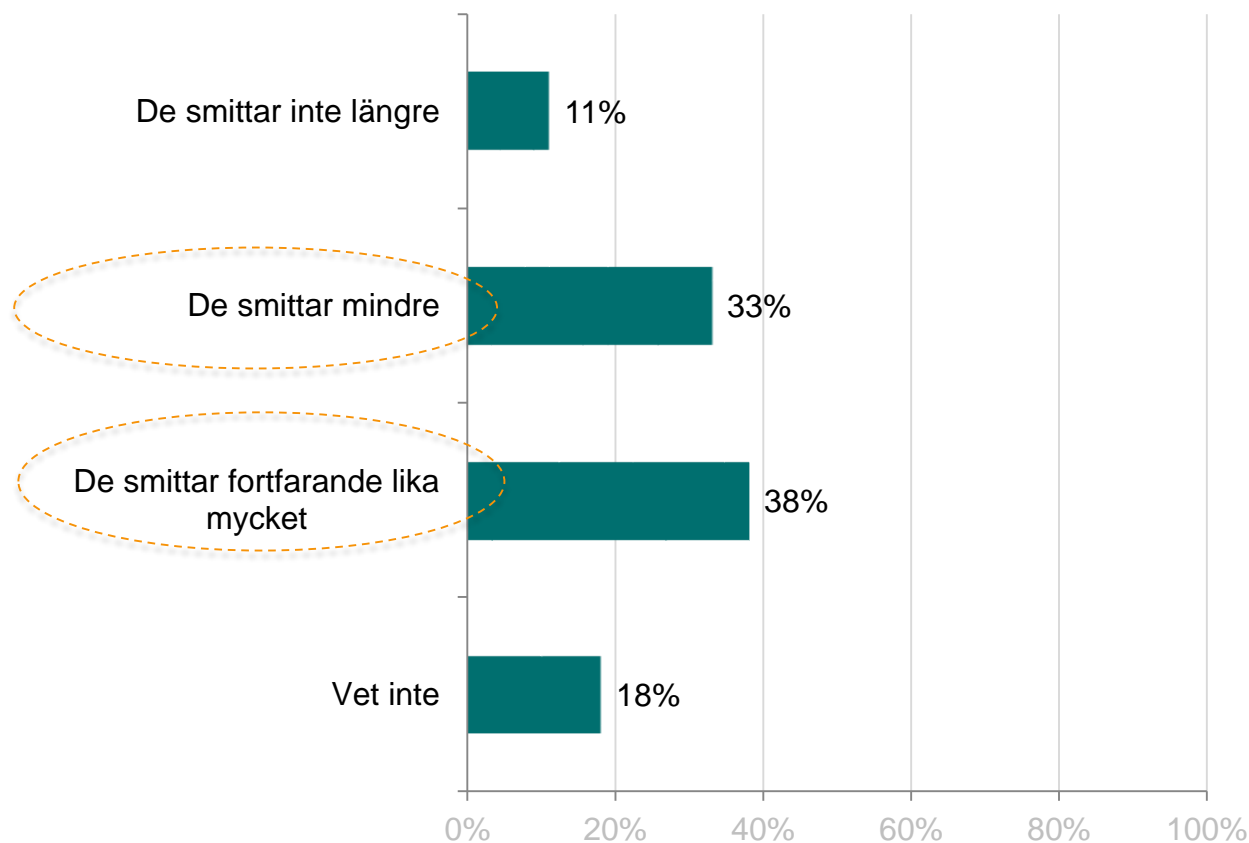
Vet inte

3-4årigt gymnasium (22%)

BAS: Har hört/sett något i media senaste månaderna (n=462)

Okunskap om smittorisk vid medicinering

FRÅGA: Sedan 1997 har medicinerna för behandling av hivinfekterade utvecklats. Vad tror du detta har för betydelse för smittsamheten hos de som tar medicinerna?

Signifikanser:

Smittar mindre

18-34 år (37%)
 Universitet/Högskola över 3 år (38%)

Smittar fortfarande lika mycket

35-54 år (47%)
 3-4-årigt gymnasium (42%)

Vet ej

55 år eller över (26%)
 Grundskola (36%)
 Folkhögskola/KY/YH (23%)

BAS: Samtliga (n=2500)

8 av 10 anser att kondom är ett bra skydd mot hiv

FRÅGA: Vi ber dig ta ställning till nedanstående påståenden:

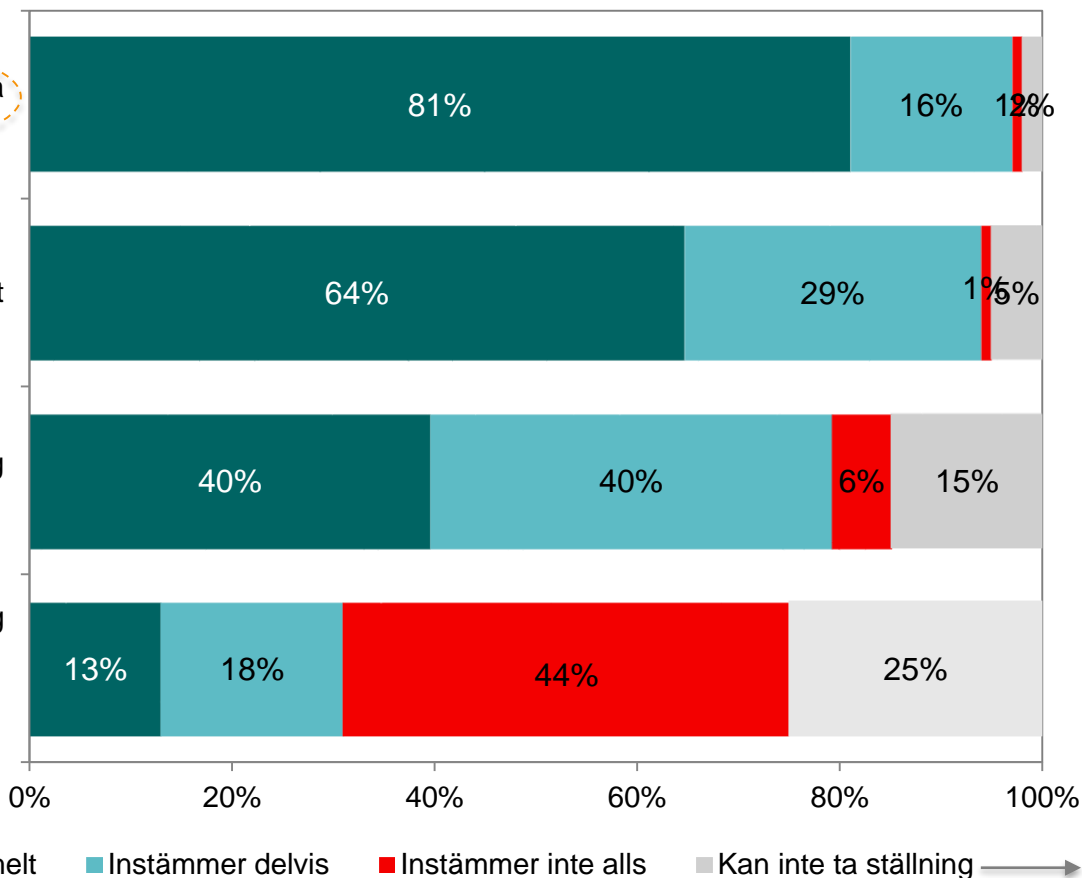
Topbox
(Allt Instämmer
helt + Instämmer
delvis)

Jag anser att kondom är ett bra skydd mot hiv

Personer som lever med hiv och får behandling kan leva ett långt liv

Att leva med hiv när man har en väl fungerande behandling kan liknas med att leva med andra kroniska sjukdomar

Vid väl fungerande behandling av hiv är risken mycket låg att hiv överförs vid samlag utan kondom

97% **Universitet/Högskola över 3 år** (98%)

94% **Kvinna** (95%)

79% **Kvinna** (82%)
Universitet/Högskola över 3 år (83%)
Män (77%)
Lägre utbildning (71%)

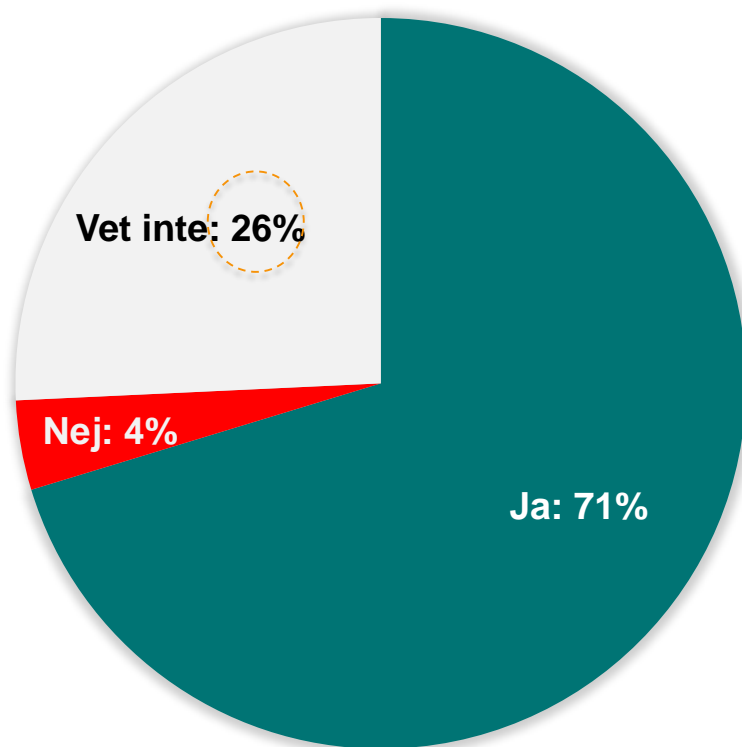
31% **18-34 år** (39%)
Universitet/Högskola över 3 år (37%)
35-54 år (27%)
55+ år (28%)
Lägre utbildning (23%)

Övervägande personer med låg utbildning (grundskola)

BAS: Samtliga (n=2500)

En av fyra osäkra på om man kan ta ett hivtest inom primärvården

FRÅGA: Vi ber dig ta ställning till följande påstående: Man kan ta ett hivtest inom primärvården, dvs. på sin vårdcentral, husläkarmottagning eller motsvarande

Signifikanser:

Ja

Kvinna (75%)

35-54 år (78%)

2-årigt gymnasium/yrkesskola (76%)

Universitet/Högskola mer än 3 år (73%)

Vet inte

Man (30%)

18-34 år (29%)

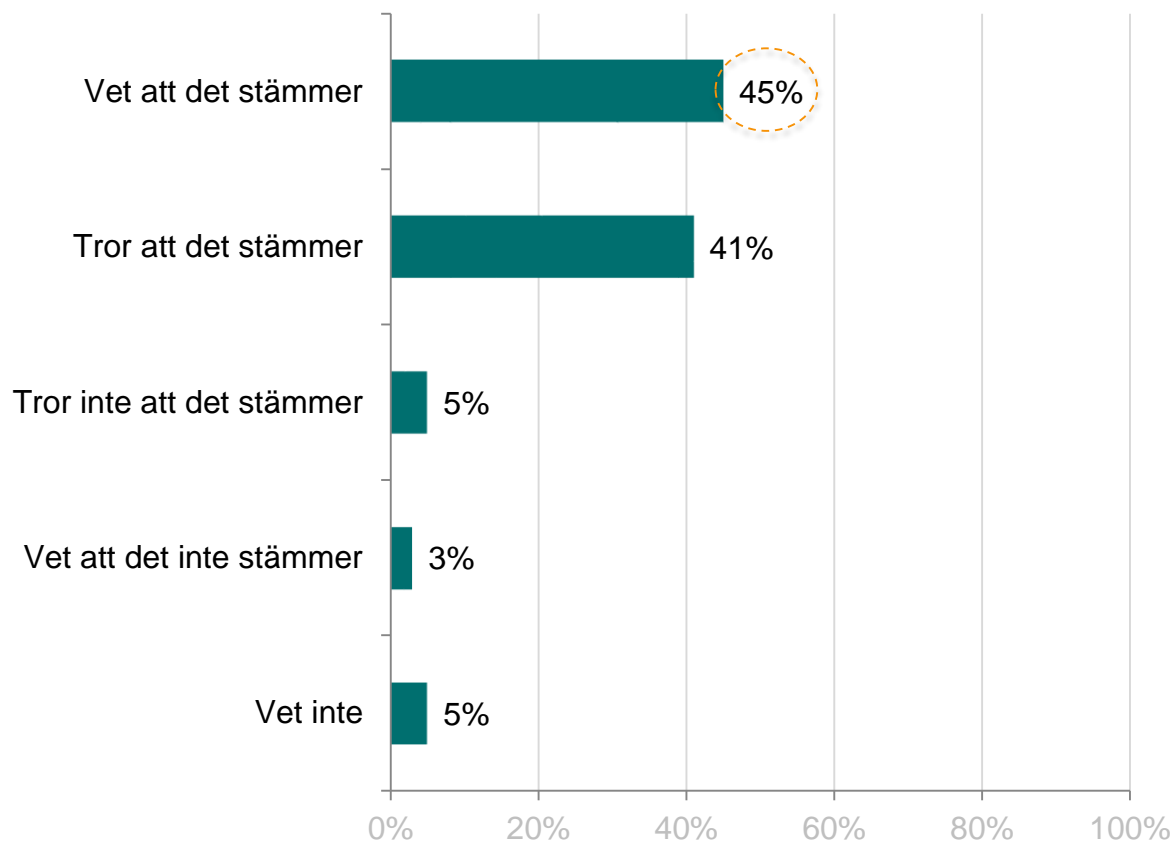
55 år eller över (29%)

Grundskola (35%)

3-4 årigt gymnasium (30%)

Drygt fyra av tio uppger att de vet att bara den som har testat sig, säkert kan veta om man bär på hiv

FRÅGA: Bara den som har testat sig för hiv kan säkert veta om man bär på hiv

Signifikanser:

Vet att det stämmer

Kvinna (48%)

35-54% (50%)

Universitet/Högskola över 3 år (53%)

Tror att det stämmer

Grundskola (53%)

2-årigt gymnasium 47%

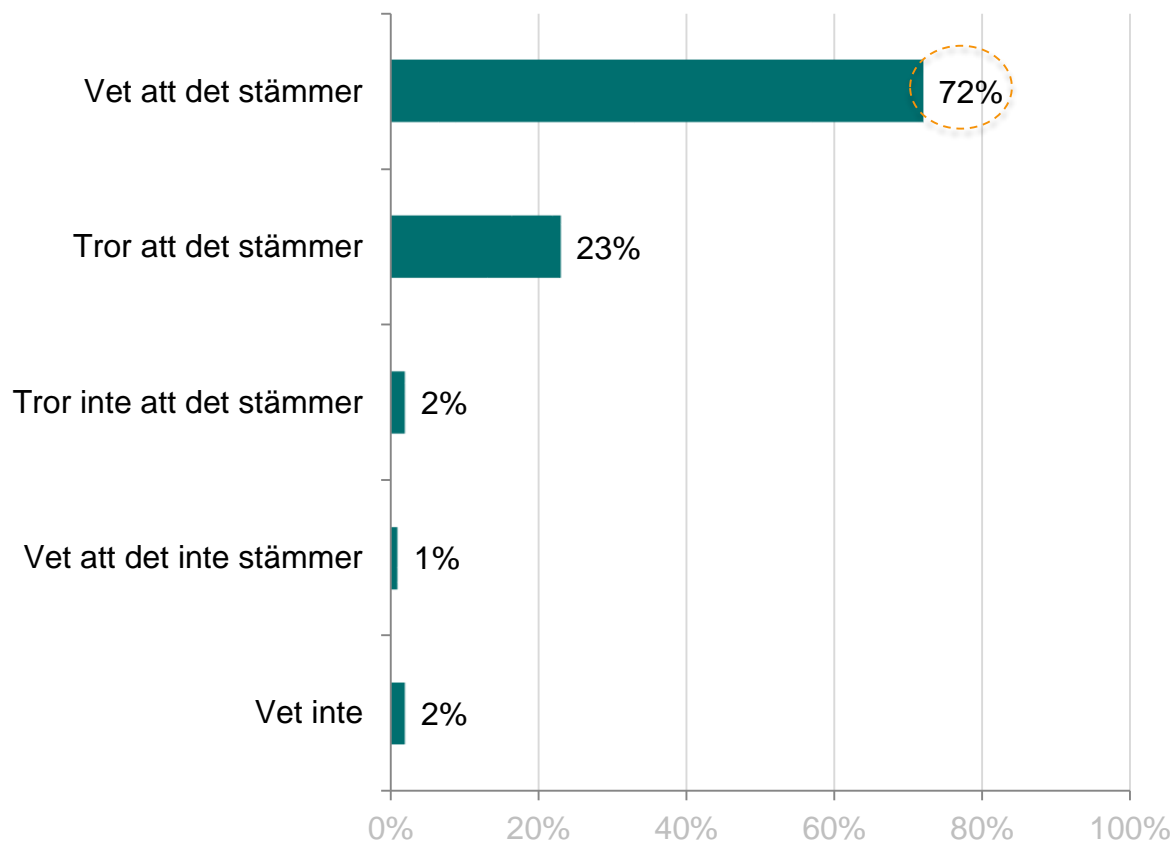
3-4-årigt gymnasium (45%)

Vet ej

Grundskola (13%)

Sju av tio vet att det är viktigt att testa sig om man misstänker att man blivit smittad

FRÅGA: Om man misstänker att man utsatts för risken att smittas av hiv, så är det viktigt att testa sig så snart som möjligt för att få tillgång till behandling mot hiv

Signifikanser:

Vet att det stämmer

Universitet/Högskola över 3 år (77%)

Tror att det stämmer

Västsverige (27%)

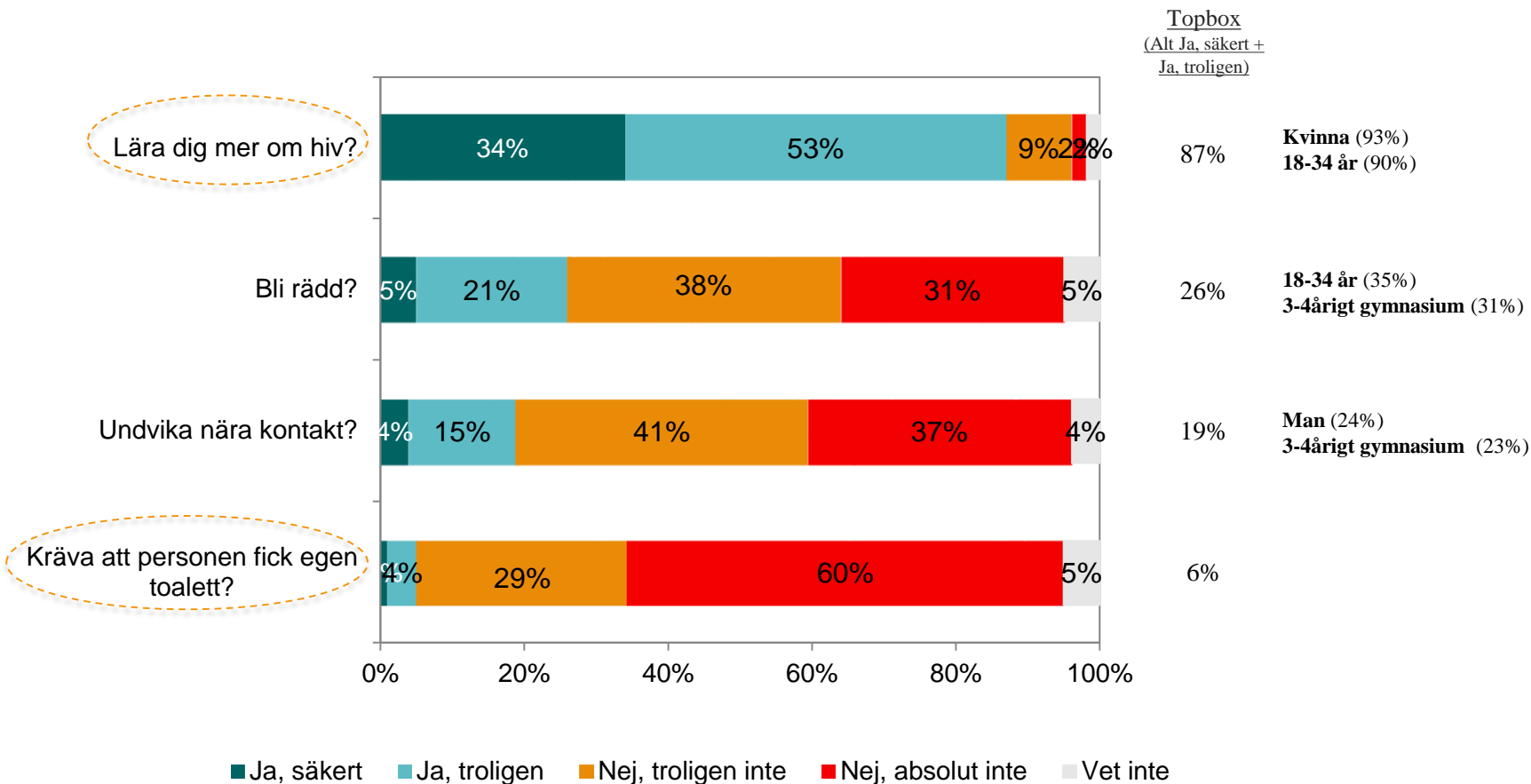
Vet ej

Grundskola (7%)

BAS: Samtliga (n=2500)

Hiv hos närstående triggat till att skaffa sig kunskap

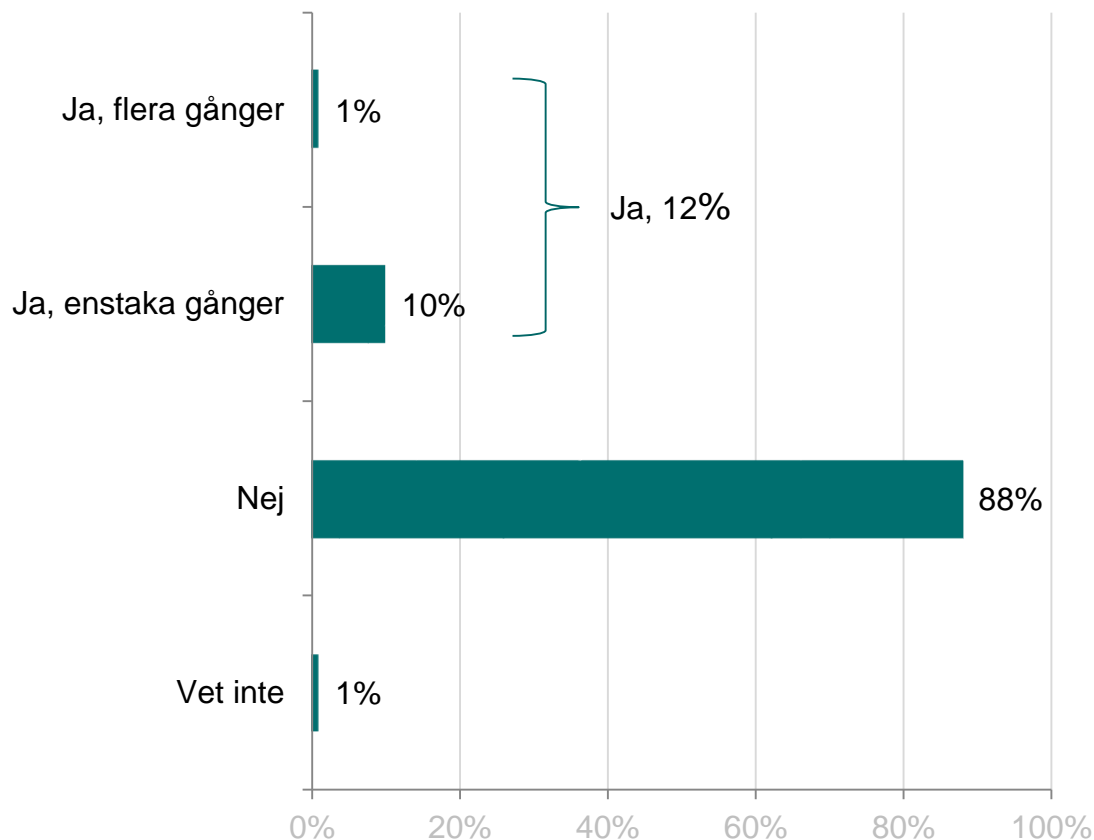
FRÅGA: Nu följer några frågor om hur du tror att du skulle reagera om du fick veta att t.ex. en arbetskamrat, skolkamrat eller god vän har hiv. Tror du att du skulle:

BAS: Samtliga (n=2500)

En av tio har diskuterat hiv med någon under de senaste månaderna

FRÅGA: Har du diskuterat hiv med någon de senaste månaderna?

Signifikanser:

Ja, enstaka gånger

18-34 år (17%)

Universitet/Högskola över 3 år (13%)

Stockholm (14%)

Nej

55 år och äldre (94%)

Grundskola (95%)

3-4årigt gymnasium (91%)

BAS: Har hört/sett något i media senaste månaderna (n=462)

Kommentar: Bortfall

Urval

Då undersökningen genomförts med ett urval från Novus slumpmässigt rekryterade panel så är undersökningens resultat riksrepresentativt avseende kön, ålder och region. För att avhjälpa eventuella skevheter har resultatet viktats på kön, ålder, region och partisympati.

Svarsfrekvenser

Vi har efter genomförd undersökning noggrant granskat svarsfrekvens för respektive bakgrundsvariabel för att kontrollera för om det finns grupper/segment som vi inte lyckats fånga i undersökningen. Kontrollen visar att vi alltså har en svarsfrekvens runt 50 procent på respektive undergrupp och att vi därmed har en tillförlitlig riksrepresentativ undersökning avseende bakgrundsfaktorerna kön, ålder och region.

Avbrutna intervjuer

Vi har dessutom kontrollerat för antalet avbrutna intervjuer i relation till bakgrundsvariablerna för att säkerställa att bortfallet är slumpmässigt och således att vi inte har ett större bortfall i en viss grupp så att det påverkar till skevheter i resultatet.

Webbintervjuer via Novus Sverigepanel

Webbintervjuer kan genomföras via Novus Sverigepanel, kundurval eller köpta adresser. Genomförandet är detsamma oavsett varifrån adresserna kommer.

Novus webbpanel

Novus Sverigepanel består ca 44 000 panelister. Panelen är slumpmässigt rekryterad (man kan inte anmäla sig själv för att tjäna pengar eller för att man vill påverka opinionen) och är riksrepresentativ avseende ålder, kön och region i åldersspannet 18-79 år. Eventuella skevheter i panelstruktur avhjälps genom att ett riksrepresentativt urval dras från panelen samt viktning av resultatet.

Vi vårdar vår panel väl genom sk Panelmanagement. Det innebär bl a att vi ser till att man inte kan delta i för många undersökningar under en kort period, inte heller i flera liknande undersökningar. Vi har också ett system för belöningar till panelen.

Fråga gärna efter mer information kring vårt panelmanagement!

Själva genomförandet av en webbintervju:

Ett urval ur panelen dras (alternativt kundens urval). Dessa får en inbjudan till undersökningen via mail. I mailet finns dels en kort beskrivning av vilken typ av undersökning vi genomför, samt en länk som man klickar på och kommer då direkt till formuläret. Man kan svara på alla frågor på engång, eller göra paus och gå tillbaka till formuläret vid ett senare tillfälle.

Novus hanterar rådatan och databearbetar svaren. Efterstratifieringen görs utifrån kön, ålder, region och partisympati.

Kort om kvalitet i webbundersökningar

Novus Sverigepanel håller hög kvalitet. Vi genomför kontinuerligt kvalitetskontroller och valideringar av både panelen och de svar som panelisterna ger.

I jämförande studier (andra webbpaneler) har vi konstaterat att panelisterna i Novus panel tar längre tid på sig för att svara på frågor och att det finns en logik i svaren (exempel: om man tycker om glass och choklad, då tycker man också om chokladglass). I de självrekryterade panelerna ser vi inte denna logik i samma utsträckning.

Vi ser också att våra panelister har ett mer ”svensson-beteende” än självrekryterade paneler, där man bl a är väldigt internetaktiv.

Novus panelister får i snitt 12 undersökningar per år, vilket är betydligt färre undersökningar än många andra paneler, och ger en högre kvalitet i genomförandet. En annan mycket viktig kvalitetsaspekt är att ange deltagarfrequens (svarsfrekvens) vilket är ett krav enligt samtliga branschorganisationer.

Några viktiga checkpoints när man genomför webbundersökningar i paneler:

- Panelen ska vara slumpmässigt rekryterad för att kunna spegla verkligheten
- Undersökningsföretaget ska alltid kunna redovisa deltagarfrequens för varje enskild undersökning
- Panelisterna ska inte vara proffstyckare, dvs få för många undersökningar. Får man fler än två per månad finns risken att man blir proffstyckare och svarar på undersökningen av fel skäl.
- Panelen ska skötas med ett bra panelmanagement avseende belöningar, validering av svar osv
- Tid för fältarbetet (genomförandet av intervjuer) ska alltid redovisas och helst innehålla både vardagar och helgdagar.

 NOVUS

Folkhälsomyndigheten

2015-10-01

 NOVUS